[২০০৭] ৬ এছ. চি. আৰ. ১১৭

ত্ৰিপুৰা চৰকাৰ

বনাম

ৰামবিৰ সিং আৰু অন্যান্য

৮ মে, ২০০৭

[ন্যায়াধীশ এছ.বি. সিনহা আৰু মাৰ্কেণ্ডেয় কাটজু]

ফৌজদাৰী কাৰ্য বিধি, ১৯৭৩ -

দোষী সাব্যস্ত হোৱাৰ বিৰুদ্ধে উচ্চ ন্যায়ালয়ত আপীল- সাক্ষ্য বিবেচনা -চি. আৰ. পি. এফ. জোৱানৰ দ্বাৰা নিৰ্বিচাৰ গুলীচালনাৰ ফলত স্থানীয় আৰক্ষী জোৱানক আহত কৰি হত্যা কৰাৰ গোচৰত, বিচাৰ আদালতে অভিযুক্ত চি. আৰ. পি. এফ. জোৱানক দোষী সাব্যস্ত কৰা - উচ্চ ন্যায়ালয়ে খালাচ দিয়ে- বিচাৰ কৰা হয়- অভিযুক্ত চি. আৰ. পি. এফ. জোৱানক দোষী সাব্যস্ত কৰাৰ গোচৰত উচ্চ ন্যায়ালয়ে সন্তোষজনকভাৱে সাক্ষ্য আৰু নথিপত্ৰ বিবেচনা কৰা নাই। গোচৰীয়া পক্ষই দ্ব্যৰ্থহীনভাৱে প্ৰমাণ কৰিছিল যে চি. আৰ. পি. এফ.-ৰ জোৱানে এই অপৰাধ সংঘটিত কৰিছিল- সাক্ষ্য-প্ৰমাণ আৰু নথিপত্ৰ সঠিকভাৱে বিবেচনা কৰাৰ পিছত বিষয়টোৰ নতুনকৈ শুনানি লোৱাৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰন কৰা হৈছিল- দণ্ড বিধি, ১৮৬০ ধাৰা ৩০২/৩৫৫ সংলগ্ন ধাৰা ৩৪।

ৰায়- বিচাৰ আদালতে দণ্ড বিধি *ধাৰা ৩০২/৩৫৫ আৰু সংলগ্ন ধাৰা ৩৪* **ধাৰাৰ অধীনত দোষী সাব্যস্ত কৰা গোচৰত উচ্চ ন্যায়ালয়ে দোষমুক্ত কৰিছিল -উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায়ত কোৱা হৈছে যে পিছত উল্লেখ কৰিবলগীয়া কাৰণসমূহৰ বাবে আপীলৰ অনুমতি দিয়া হয় আৰু অভিযুক্তক দোষমুক্ত কৰা হয়- একে সময়তে একেটা ৰায়দানত দোষমুক্ত কৰাৰ**

কাৰণ উল্লেখ কৰে- উচ্চ ন্যায়ালয়ে অনিয়ম কৰিছিল- বিবাদিত ৰায়দান পূৰ্বৰ তাৰিখৰ- অনুশীলন আৰু প্ৰক্ৰিয়া।

অপৰপক্ষ-অভিযুক্ত চি আৰ পি এফ জোৱানসকলৰ বিৰুদ্ধে দণ্ড বিধিৰ ধাৰা ৩০২/৩৫৫ আৰু সংলগ্ন ধাৰা ৩৪ ধাৰাৰ অধীনত গোচৰ চলোৱা হৈছিল। গোচৰীয়া পক্ষৰ মতে যিদিনা এই ঘটনা সংঘটিত হৈছিল, সেইদিনা অভিযুক্ত চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকলে টিকট নোহোৱাকৈয়ে এটা হলত অনুষ্ঠান এটা চলি থকাৰ সময়ত হলটোত প্ৰৱেশ কৰিছিল। স্থানীয় আৰক্ষীয়ে তেওঁলোকক বাধা দিবলৈ চেষ্টা কৰাত তেওঁলোকে আৰক্ষী বিষয়াক আক্ৰমণ কৰে। এজন অভিযুক্তই এজন আৰক্ষী বিষয়াক আঘাত কৰাৰ পিছত আন আৰক্ষী বিষয়াসকলক গুৰুতৰ পৰিণতিৰ ভাবুকি দি হলৰ পৰা ওলাই যায়। কিছু সময়ৰ পাছত পুনৰ বন্দুক লৈ হলঘৰলৈ উভতি আহি নিৰ্বিচাৰে গুলীচালনা কৰিবলৈ ধৰে। গুলীচালনাৰ সময়ত এজন আৰক্ষী বিষয়া গুৰুতৰভাৱে আহত হয়। অভিযুক্তই অগ্নিনিৰ্বাপক বাহিনীৰ লোকে আহত বিষয়াজনক চিকিৎসালয়লৈ নিয়াত বাধা প্ৰদান কৰে । আহত আৰক্ষী বিষয়াজনৰ ঘটনাস্থলীতে মৃত্যু হয়। বিচাৰ আদালতে দণ্ড বিধিৰ ধাৰা ৩০২/৩৫৫ আৰু সংলগ্ন ধাৰা ৩৪ ধাৰাৰ অধীনত দোষী সাব্যস্ত কৰে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে অভিযুক্তই কৰা আপীলৰ অনুমতি দি বিচাৰ আদালতে দোষী সাব্যস্ত কৰা ৰায় বাতিল কৰে। সেই ৰায়ৰ বিৰুদ্ধে ৰাজ্য চৰকাৰে এই আপীল দাখিল কৰিছে।

আপীলৰ অনুমতি দি বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰন কৰি আদালতে লোৱা সিদ্ধান্ত হল- ১. দেখা গৈছে যে আপীলৰ অনুমতি দিয়া আদেশ উচ্চ ন্যায়ালয়ে পূৰ্বে গৃহীত কৰিছিল আৰু ৰায়দানৰ কাৰণ পিছত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল। আদালতে গোচৰটো চূড়ান্ত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰক্ৰিয়াটো অপৰ্যাপ্ত বা অনুচিত বুলি বিবেচিত হৈছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ে

ৰায়দান কৰাত দুটা অনিয়ম সংঘটিত কৰিছিল--(i) ই ফৌজদাৰী আপীলত ৰায়দানৰ কাৰ্য্যকৰী অংশটো আগতে গৃহীত কৰিছিল যদিও কাৰণসমূহ পিছত লিপিবদ্ধ কৰি অনিয়ম কৰিছিল আৰু (ii) ৰায়দানৰ তাৰিখ ৩১.৭. ২০০৩ হিচাপে উল্লেখ কৰা হৈছে, যিটো শুদ্ধ যেন নালাগে কাৰণ ৰায়দানৰ ৭ নং দফাত উল্লেখ কৰা হৈছে যে কাৰণসমূহ ৩১.৭.২০০৩ৰ পিছত দিয়া হ'ব বুলি উল্লেখ কৰা হৈছিল। গতিকে ৰায়দানটো বেকডেটেড (প্ৰকৃততে লিখাতকৈ আগৰ তাৰিখ) হোৱা যেন লাগে। গোচৰ নিষ্পত্তিৰ অসন্তুষ্টিজনক পদ্ধতিৰ ওপৰত এই পৰ্যবেক্ষণসমূহ এই আশাত কৰা হৈছে যে এই দেশৰ কোনা আদালতে এই ভুলৰ পুনৰাবৃত্তি নকৰে। [দফা ১১, ১৪ আৰু ১৫) [১২১-এ-এফ]

২.১. উচ্চ ন্যায়ালয়ে গোচৰটোত উপলব্ধ প্ৰমাণ আৰু সাক্ষ্যৰ সঠিক পৰ্যালোচনা বা মূল্যায়ন কৰা নাই। আলোচনা চলি থকা বিষয়টো অত্যন্ত গুৰুতৰ আছিল, গতিকে গোচৰটোৰ সৈতে জড়িত সকলো প্ৰমাণ আৰু সাক্ষ্যৰ প্ৰতি মনোযোগ দি ইয়াক অতি সযতনে পৰীক্ষা কৰাৰ প্ৰয়োজন আছিল। এই নিৰ্দিষ্ট গোচৰটোত স্থানীয় আৰক্ষীৰ ওপৰত আক্ৰমণ সংঘটিত হৈছিল কাৰণ তেওঁলোকে চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকলক টিকট নথকা বাবে অনুষ্ঠানত বহি থকা আসনসমুহ এৰি দিবলৈ কৈছিল । বিচাৰ কৰিবলগীয়া মূল বিষয়টো হ'ল আৰক্ষী বিষয়াসকলক কোনে আক্ৰমণ কৰিছিল সেইটো সঠিকভাৱে বিচাৰি উলিওৱা। আক্ৰমণকাৰীক চিনাক্তকৰণৰ এই বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়ে গ্ৰহণযোগ্য বা পুংখানুপুংখভাৱে বিবেচনা কৰিব পৰা নাছিল। বিচাৰ আদালতে এই বিষয়টো ভালদৰে পৰীক্ষা কৰি বিবেচনা কৰা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথাবোৰৰ প্ৰতি উচ্চ ন্যায়ালয়ে হয়তো গুৰুত্ব দিয়া নাছিল। অভিযুক্তক অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আৰু গুলী যোগান ধৰা বুলি প্ৰমাণ হিচাপে চিআৰপিএফ কৰ্তৃপক্ষৰ অস্ত্ৰ ইছ্যু ৰেজিষ্টাৰ দাখিল কৰে আৰু তদন্তকাৰী বিষয়াই চিআৰপিএফৰ জোৱানসকলৰ পৰা সেই ছেল্ফ লোডিং ৰাইফল জব্দ

কৰিছিল। চেণ্ট্ৰেল ফৰেনছিক ছায়েন্স লেবৰেটৰীয়ে (চিএফএছএল) ছেল্ফ লোডিং ৰাইফল পৰীক্ষা কৰাৰ পিছত নিশ্চিত কৰিছে যে শেহতীয়া গুলীচালনাত সেইবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

২.২. বিচাৰ আদালতে লক্ষ্য কৰিছিল যে গুচৰীয়া পক্ষৰ হৈ সাক্ষ্য দিয়া সকলো সাক্ষীয়ে) স্পষ্ট আৰু দৃঢ়তাৰে কয় যে চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকলে (কেন্দ্ৰীয় সংৰক্ষিত আৰক্ষী বাহিনীৰ সদস্য) কোকো লক্ষ্য নকৰাকৈয়ে নিজৰ নিজৰ বন্দুকেৰে গুলিয়াইছিল । ইয়াৰ উপৰিও প্ৰতিৰক্ষাই (অভিযুক্তক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা পক্ষই) এই দাবীক প্ৰত্যক্ষভাৱে বিৰোধ কৰা নাছিল। এইটো আন এক গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় যিটো উচ্চ ন্যায়ালয়ে ভালদৰে বিবেচনা কৰিব লাগিছিল যদিও, দেখা গৈছে যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই কথাটো তেনেদৰে লক্ষ্য কৰা নাছিল। [দফা ২০ (১২২-এফ-জি)]"

৩. উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৰায় বাতিল কৰা হয়, উচ্চ ন্যায়ালয়ে শুনানি গ্ৰহণ কৰিব আৰু নথিত থকা সকলো প্ৰমাণ আৰু সাক্ষ্য সঠিকভাৱে বিবেচনা কৰিব লাগিব আৰু তাৰ পিছত নিজৰ ৰায় প্ৰদান কৰিব লাগিব। [দফা ২৩) (১২৩-এফ.এফ)

ফৌজদাৰী আপীল অধিকাৰক্ষেত্ৰ: ফৌজদাৰী আপীল নং ৯২৭/ ২০০৪।

গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগৰতলা বিচাৰ পীঠে ফৌজদাৰী আপীল নং ০৩/২০০১ অত ৩১.০৭.২০০৩ তাৰিখে দিয়া চূড়ান্ত ৰায় আৰু আদেশৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা ।

আপীলকাৰীসকলৰ হৈ অধিবক্তা – ৰিতুৰাজ বিশ্বাস

প্ৰতিপক্ষৰ হৈ অধিবক্তা- এছ বি সন্যাল, আজিম এইচ লস্কৰ, আনন্দ আৰু অভিজিত সেনগুপ্ত

আদালতে নিম্নলিখিত আদেশ প্ৰদান কৰে-

ন্যায়াধীশ মাৰ্কেণ্ডেয় কাটজু, ১. গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগৰতলা বিচাৰ পীঠে ফৌজদাৰী আপীল নং ০৩/২০০1 অত ৩1.০৭.২০০৩ তাৰিখে দিয়া চুড়ান্ত ৰায় আৰু আদেশৰ বিৰুদ্ধে এই আপীল দাখিল কৰা হৈছে ।

২. দুয়ো পক্ষৰ অধিবক্তাৰ যুক্তি শুনিলো আৰু গোচৰৰ নথি চালো ।

৩. গুচৰীয়া পক্ষই দাখিল কৰা গোচৰটোৰ সাৰমৰ্ম হ'ল যে **১৯৯৬** চনৰ ৮ জুলাইত উপ-পৰিদৰ্শক কমল কাৰ চৌধুৰীৰ নেতৃত্বত ধৰ্মনগৰ থানাৰ এদল আৰক্ষী বিষয়াই (যিজনে এফআইআৰ দাখিল কৰিছিল) জনশৃংখলা বজাই ৰখাৰ কৰ্তব্যৰ অংশ হিচাপে ধৰ্মনগৰ টাউন হলৰ ওচৰত টহল দি আছিল । কৰ্তব্য পালন কৰি থাকোঁতে টাউন হলৰ অনুষ্ঠানৰ আয়োজক এজনে উপ-পৰিদৰ্শক চৌধুৰীৰ ওচৰলৈ গৈ অভিযোগ কৰে যে কেন্দ্ৰীয় সংৰক্ষিত আৰক্ষী বাহিনীৰ একাংশ লোকে অনুমতি অবিহনে হলটোত বলপূৰ্বকভাৱে প্ৰৱেশ কৰি আসনসমূহ দখল কৰিছে। তেওঁলোকক আসন খালী কৰিবলৈ কোৱা হৈছিল যদিও তেওঁলোকে খালী কৰিবলৈ অমান্তি হৈছিল। তাৰ পিছত উপ-পৰিদৰ্শক চৌধুৰীয়ে হলঘৰত প্ৰৱেশ কৰি চি আৰ পি এফ জোৱানসকলক অনুষ্ঠানৰ চলি থকা হলৰ পৰা আঁতৰাই নিবলৈ সক্ষম হয় । কিন্তু চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকল পুনৰ হলঘৰলৈ উভতি আহিল আৰু এইবাৰ টিকট থকা মানুহক জোৰকৈ উলিয়াই হলঘৰৰ পিছফালৰ আসন দখল কৰিলে। এই আচৰণৰ খবৰ আকৌ এবাৰ উপ-পৰিদৰ্শক চৌধুৰীক দিয়া হয়, যিয়ে পুনৰবাৰ চি আৰ পি এফ জোৱানসকলক হলৰ পৰা আঁতৰাই পঠায় । এই দ্বিতীয় ঘটনাৰ সময়ত গোচৰীয়াৰ আৰু চি আৰ পি এফ জোৱানৰ মাজত কাজিয়া আৰম্ভ হয়। চি আৰ পি এফৰ এজন জোৱানে গোচৰীয়াৰ বাওঁ চকুত খুন্দা মাৰি গুৰুতৰভাৱে আঘাত কৰে। কাজিয়াৰ পিছত আৰক্ষী বিষয়াসকলক সম্ভাব্য পৰিণতিৰ ভাবুকি দি চি আৰ পি এফ জোৱানসকলে হলঘৰৰ পৰা ওলাই যায় ।

৪. গোচৰীয়া পক্ষই দাবী কৰে যে এই ঘটনাৰ পিছত চি আৰ পি এফ ৰ জোৱানকলে বন্দুক লৈ পুনৰ হলঘৰলৈ উভতি আহি নির্বিচাৰে গুলীচালনা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। সুকুমাৰ ঘোষ নামৰ এজন আৰক্ষী জোৱান গুলীত আঘাত পাই মাটিত পৰি যায়। গোচৰীয়া আৰু তেওঁৰ দলটোৱে আহত বিষয়াজনক লগে লগে সহায় কৰিব নোৱাৰিলে কাৰণ চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকলে এতিয়াও নির্বিচাৰে গুলীচালনা কৰি আছিল। উক্ত চি আৰ পি এফ জোৱানয়ে অগ্নিনির্বাপক বাহিনী বাহিনীৰ লোকক ঘটনাস্থলীত প্ৰবেশ কৰিব নিদিলে আৰু আহত ব্যক্তিজনক চিকিৎসালয়লৈ নিবলৈ নিদিলে। উক্ত চি আৰ পি এফৰ জোৱানসকলে ঘটনাৰ খবৰ দিয়া ব্যক্তিজনক (গোচৰীয়াক) বিচাৰি থানালৈ গৈছিল। কিছু সময়ৰ পাছত আঘাতপ্ৰাপ্ত ব্যক্তিজন ঘটনাস্থলীতে মৃত্যু হোৱা বুলি জানিব পৰা গৈছিল|

৫. এই ঘটনাৰ খবৰ লাভ কৰাৰ লগে লগে ধৰ্মনগৰ আৰক্ষী থানাত ভাৰতীয় দণ্ড বিধিৰ ধাৰা ৩০২/৩০৭/৩৪ ৰ অধীনত গোচৰ নং ৬৩/১৯৯৬ পঞ্জীয়ন কৰে আৰু গোচৰৰ তদন্ত আৰম্ভ কৰে। তদন্তৰ কালছোৱাত আৰক্ষীয়ে সাক্ষীৰ জৱানবন্দী লিপিবদ্ধ কৰি কিছুমান সামগ্ৰী জব্দ কৰাৰ লগতে অভিযুক্তকো গ্ৰেপ্তাৰ কৰে। ইয়াৰ পিছতে আৰক্ষীয়ে তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগনামা দাখিল কৰে।

৬. শেষত গোচৰটো উত্তৰ ত্ৰিপুৰা কৈলাচহৰৰ বিদ্বান সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালতলৈ বিচাৰৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰা হয়। বিদ্বান সত্ৰ ন্যায়াধীশে আপীলকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে ভাৰতীয় দণ্ড বিধিৰ ধাৰা ৩৪ৰ সৈতে ধাৰা ৩০২/৩৫৩/৩০৭ৰ অধীনত অভিযোগ গঠন কৰিছিল, যিটো আপীলকাৰীসকলে নিজকে দোষমুক্ত বুলি দাবী কৰি বিচাৰ কৰাৰ বাবে দাবী জনায়। ইয়াৰ পিছত বিদ্বান সত্ৰ ন্যায়াধীশে গোচৰটো নিষ্পত্তিৰ বাবে উত্তৰ ত্ৰিপুৰা ধৰ্মনগৰৰ বিদ্বান অতিৰিক্ত সত্ৰ ন্যায়াধীশৰ আদালতলৈ বিচাৰৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰে।

৭. বিচাৰৰ সময়ত আপীলকাৰীসকলৰ বিৰুদ্ধে অভিযোগ প্ৰমাণ কৰিবলৈ গোচৰীয়া পক্ষই মুঠ ২৪ জন সাক্ষীক পৰীক্ষা কৰিছিল আৰু বিভিন্ন নথি-পত্ৰ প্ৰদৰ্শক হিচাপে দাখিল কৰিছিল।

৮. বিচাৰ আদালতে সাক্ষ্য-প্ৰমাণৰ পৰ্যালোচনাৰ পিছত ৩০২ ধাৰা আৰু ৩৪ ধাৰাৰ অধীনত অভিযুক্তক দোষী সাব্যস্ত কৰাৰ লগতে ৩৫৩ আৰু ৩৪ ধাৰাৰ অধীনতো দোষী সাব্যস্ত কৰি জৰিমনা বিহে।

৯. অভিযুক্তই অসন্তুষ্ট হৈ গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ত আপীল দাখিল কৰাত ন্যায়ালয়ে উক্ত আপীল মঞ্জুৰ কৰে আৰু সেইবাবেই ত্ৰিপুৰা ৰাজ্য চৰকাৰে বিশেষ অনুমতিৰ দ্বাৰা এই আপীল দাখিল কৰিছে।

১০. বিতৰ্কিত ৰায় আৰু নথিত থকা সাক্ষ্যসমূহ বিবেচনা কৰাৰ আগতে আমি উল্লেখ কৰিবলৈ বিচাৰো যে উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিতৰ্কিত ৰায়ৰ দফা ৭ত এইটো কোৱা হৈছে: .... "৩১.৭.২০০৩ তাৰিখৰ আদেশৰে, কাৰণসমূহ পিছত উল্লেখ কৰিম, আমি আপীলটো অনুমোদন কৰিলোঁ আৰু সকলো আপীলকাৰীক তেওঁলোকৰ ওপৰত আৰোপ কৰা অভিযোগৰ পৰা মুক্তি দিলোঁ। তলত তেওঁলোকৰ মুক্তিৰ কাৰণসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছে।"

১১. সেয়ে, আপীলটো অনুমোদন কৰাৰ আদেশটো আগতে দিয়া হৈছিল আৰু ৰায়ৰ কাৰণসমূহ পিছলৈ নথিত উল্লেখ কৰা হৈছিল। আমাৰ মতে এইটো এটা অসম্পূৰ্ণ পদ্ধতি আৰু গোচৰটো নিষ্পত্তি কৰাৰ এক অতি অসন্তোষজনক ব্যৱস্থা আছিল।

১২. তদুপৰি, বিবাদীত ৰায়ৰ দফা ৭-ত উল্লেখ কৰা হৈছে যে ৩১.৭.২০০৩ তাৰিখে দিয়া আদেশৰ দ্বাৰা এই আপীল অনুমোদিত হৈছিল আৰু অভিযুক্তক মুকলি কৰা হৈছিল, কিন্তু ইয়াতো উল্লেখ কৰা হৈছে যে সেইদিনাই কাৰণসমূহ পিচত লিপিবদ্ধ কৰা হ'ব। তথাপি, উক্ত

ৰায়ৰ দ্বাৰা ৩১.৭.২০০৩ তাৰিখে এই আপীল অনুমোদিত হৈছিল আৰু সকলো অভিযুক্তক মুকলি কৰা হৈছিল, য'ত কাৰণসমূহ উল্লেখ কৰা হৈছিল। ৩১.৭.২০০৩ তাৰিখে আপীল অনুমোদিত কৰাৰ সময়ত (কিন্তু কাৰণ দিয়াৰ অবিহনে) আদেশটো প্ৰদান কৰা হৈছিল বুলি ক'বলৈ অসুবিধা অনুভৱ কৰা হৈছে।

১৩. আমি সমগ্ৰ নথিপত্ৰ পৰ্যালোচনা কৰিলোঁ আৰু সেই তাৰিখটো পোৱা নাযায় য'ত বিবাদীত ৰায়ৰ কাৰণসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল।

১৪. সেয়া স্পষ্ট যে গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিচাৰকসকলে এই ৰায়টো প্ৰদানত দুটা অনিয়ম কৰিছিল - (১) ফৌজদাৰী আপীলৰ ৰায়ৰ কাৰ্যকৰী অংশ আগতে লিপিবদ্ধ কৰিছিল কিন্তু কাৰণসমূহ পিচত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছিল আৰু (২) ৰায় দিয়া কাৰণসমূহৰ তাৰিখ ৩১.৭.২০০৩ হিচাপে উল্লেখ কৰা হৈছে, যিটো সঠিক যেন নালাগে, কাৰণ ৰায়ৰ দফা ৭-ত ৩১.৭.২০০৩ তাৰিখৰ পাছত কাৰণসমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হব বুলি উল্লেখ কৰা হৈছে। সেয়া স্পষ্ট যে বিবাদীত ৰায়টো যেন পূৰ্বৰ তাৰিখত দিয়া হৈছে।

১৫. আমি মাত্ৰ এই অসন্তুষ্টিজনক পদ্ধতিৰ ওপৰত আমাৰ মতামত দিছিলোঁ, যাতে এই ভুলটো দেশৰ আদালতসমূহে পুনৰ নকৰে।

১৬.ওপৰৰ কথাবোৰৰ উপৰিও, আমি উল্লেখ কৰিব বিচাৰোঁ যে উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিবাদীত ৰায়ত নথিপত্ৰৰ সাক্ষ্য আৰু প্ৰমাণ যথোপযুক্তভাৱে পৰ্যালোচনা কৰা নাই। এই ঘটনাটো অতি গম্ভীৰ বিষয় আছিল আৰু সেয়া খুব সাৱধানতাৰে সাক্ষ্য আৰু নথিপত্ৰৰ প্ৰমাণ পৰ্যালোচনা কৰা প্ৰয়োজন আছিল। এই ঘটনাত স্থানীয় আৰক্ষীক চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীয়ে আক্ৰমণ কৰিছিল প্ৰধানকৈ কাৰণ স্থানীয় আৰক্ষীয়ে চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীক এক অনুষ্ঠানত তেওঁলোকৰ আসন এৰি দিবলৈ কৈছিল, যিহেতু চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীৰ কোনো টিকট

নাছিল। আমাৰ মতত স্থানীয় আৰক্ষী একেবাৰে সঠিক আছিল চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীৰ পৰা তেওঁলোকৰ আসন এৰিবলৈ জোৰ দি আৰু চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীয়ে আৰক্ষীক আক্ৰমণ কৰি এক বৃহৎ বেআইনী কাৰ্য আৰু অসৎ আচৰণ কৰিছিল। এই ঘটনাৰ বাবে দায়ী চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰী । সেয়েহে ফৌজদাৰী আৰু বিভাগীয় কাৰ্যত কঠোৰ শাস্তি পোৱাৰ যোগ্য। কোনো ব্যক্তিকে আইনৰ উৰ্ধত নিজৰ অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব দিব নোৱাৰি। যদি সেইটো অনুমোদিত হয়, তেন্তে আইনৰ শাসন আৰু গণতন্ত্ৰ ধ্বংস হ'ব।

১৭. একমাত্ৰ প্ৰশ্ন যিটো বিচাৰৰ বাবে বাকি আছে সেইটো হ'ল কোনকেইজন ব্যক্তিয়ে আৰক্ষী কৰ্মচাৰীৰ ওপৰত আক্ৰমণ কৰিছিল। এই সম্পৰ্কত, আমাৰ মতে উচ্চ ন্যায়ালয়ে এই বিষয়ে একেবাৰে সন্তোষজনকভাৱে বিৱেচনা কৰা নাই। ই এটা অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনা আছিল য'ত চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীয়ে স্থানীয় আৰক্ষীক অস্ত্ৰৰে আক্ৰমণ কৰিছিল আৰু য'ত এজন স্থানীয় আৰক্ষী কৰ্মচাৰী নিহত হৈছিল। সেইদৰে, এই বিষয়টোক উচ্চ ন্যায়ালয়ে অতিশয় সাৱধানতাৰে বিৱেচনা কৰা উচিত আছিল, কিন্তু আমাৰ দু:খৰ সহকাৰে ক'ব লগা হৈছে যে এইটো কৰা হোৱা নাই।

১৮. অপৰাধীক দোষী সাব্যস্ত কৰিবলৈ অভিযোগপক্ষই ২৪ জন সাক্ষীক পৰীক্ষা কৰিছিল। অভিযোগপক্ষই সন্দেহৰ ঊৰ্ধ্বত এইটো প্ৰতিপন্ন কৰিছিল যে চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীয়ে অপৰাধ সংঘটিত কৰিছিল, আৰু আমি তাৰ লগত সম্পূৰ্ণ একমত।

১৯. অভিযুক্তৰ পৰিচয়ৰ বিষয়ে সত্ৰ আদালতে এই বিষয়টো যথেষ্ট বিশদভাৱে বিৱেচনা কৰিছে, কিন্তু উচ্চ ন্যায়ালয়ে বোধহয় বিষয়টোত সত্ৰ আদালতে এই সম্পৰ্কত যি বিবেচনা কৰিছিল সেই সমূহক হয়তো বিবেচনা কৰা নাই। উদাহৰণস্বৰূপ, অভিযোগপক্ষই চি আৰ পি

এফ কৰ্তৃপক্ষৰ অস্ত্ৰ বিতৰণ পঞ্জী দাখিল কৰিছিল য'ত এইটো প্ৰমাণ কৰা হৈছিল যে উক্ত কৰ্তৃপক্ষই অভিযুক্তক অস্ত্ৰ আৰু গোলাবাৰুদ বিতৰণ কৰিছিল আৰু তদন্তকাৰী বিষয়াই সেই ছেল্ফ লোডিং ৰাইফল কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা জব্দ কৰিছিল। চি.এফ.এছ.এল য়েও এই পৰীক্ষাটো সমৰ্থন কৰিছিল যে এই ছেল্ফ লোডিং ৰাইফল সমূহ অতি কম সময়ৰ পূৰ্বে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল আৰু সেয়া গুলীচালনাৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

২০. সত্ৰ আদালতে লক্ষ কৰিছে যে অভিযোগপক্ষৰ সকলো চাক্ষুস সাক্ষীয়ে স্পষ্টভাৱে আৰু প্ৰত্যক্ষভাৱে কৈছিল যে অভিযুক্ত চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীয়ে তেওঁলোকৰ ছেল্ফ লোডিং ৰাইফলেৰে নিৰ্বিচাৰ গুলীচালনা কৰিছিল আৰু প্ৰতিপক্ষই এইটো বিশেষভাৱে অস্বীকাৰ কৰা নাছিল। এইটো অন্য এটা বিষয় আছিল যিটো উচ্চ ন্যায়ালয়ে সাৱধানে বিবেচনা কৰা উচিত আছিল কিন্তু সেয়া কৰা নাই।

২১. উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিশদভাৱে যি বিষয়ত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে, সেইটো হল যে অভিযুক্তক সাক্ষী সকলৰ আগত হাজিৰ কৰাবলৈ এটা সুযোগ আছিল, কিন্তু উচ্চ ন্যায়ালয়ে এইটো বিবেচনা কৰা নাই যে অভিযুক্তক এটা বেলেগ আৰক্ষী থানাৰ পুলিচৰ জিম্মাত ৰখা হৈছিল আৰু সেই থানা সাক্ষী সকলৰ থানা নাছিল। অভিযুক্তক পানিসাগৰ আৰক্ষী থানাৰ পৰা গ্ৰেপ্তাৰ কৰা হৈছিল, আৰু তেওঁলোকক উক্ত থানাৰ ভাৰপ্ৰাপ্ত বিষয়াৰ আগত হাজিৰ কৰা হৈছিল। যদিও নথিত আছে যে তদন্তকাৰী বিষয়াই তেওঁলোকক উত্তৰ ত্ৰিপুৰাৰ কৈলাশহাৰৰ মুখ্য ন্যায়িক দণ্ডাধীশৰ আগত হাজিৰ কৰিছিল আৰু তাৰ পিছত তেওঁলোকক কৈলাশহাৰ আৰক্ষী থানাত ৰখা হৈছিল, যিটো পানিসাগৰ আৰক্ষী থানাৰ পৰা পৃথক। এই বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়ে বিবেচনা কৰা উচিত আছিল যে টেষ্ট আইডেন্টিফিকেচন পেৰেডৰ পূৰ্বে অভিযুক্তক সাক্ষী সকলৰ আগত হাজিৰ কৰোৱাৰ সুযোগ আছিল নে নাই ।

২২. আপীলকাৰীৰ অধিবক্তাই আমাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিছে পি ডব্লিউ-১৮ দণ্ডাধীশ ৰ সাক্ষ্যৰ ওপৰত যাৰ সন্মুখত ২০.৭.১৯৯৬ তাৰিখে টেষ্ট আইডেণ্টিফিকেচন পেৰেড (চিনাক্তকৰণ পৰীক্ষা) অনুষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁ উল্লেখ কৰিছে যে সেই দিনা দ্বিতীয় টেষ্ট আইডেণ্টিফিকেচন পেৰেডত অভিযুক্ত বেদমনি মিশ্ৰক একে মুখৰ বৈশিষ্ট্য, স্বাস্থ্য আৰু উচ্চতাৰ চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীসকলৰ সৈতে একত্ৰিত কৰা হৈছিল আৰু সাক্ষী কৃষ্ণপদ ভৌমিক সন্দেহযুক্ত ৰাজকুমাৰ সিংহক চিনাক্ত কৰিছিল আৰু আন কোনো সন্দেহযুক্তক চিনাক্ত কৰিব পৰা নাছিল। আমাৰ মতে ইয়াত দণ্ডাধীশৰ সাক্ষ্যত এটা স্পষ্ট ভুল আছিল আৰু কৃষ্ণপদ ভৌমিকৰ দ্বাৰা চিনাক্ত কৰা ব্যক্তিজন ৰাজকুমাৰ সিংহ নাছিল। এই ভুলটো স্পষ্ট হৈ পৰে যেতিয়া আমি টেষ্ট আইডেণ্টিফিকেচন পেৰেড (চিনাক্তকৰণ পৰীক্ষা) ৰ প্ৰতিবেদন আৰু দণ্ডাধীশৰ সাক্ষ্যত উল্লেখ কৰা যে বেদমনি মিশ্ৰৰ সৈতে ১১ জন চি আৰ পি এফ কৰ্মচাৰীক একত্ৰিত কৰা হৈছিল। সেয়েহে, স্পষ্টতঃ ৰাজকুমাৰ সিংহ কৃষ্ণপদ ভৌমিকৰ দ্বাৰা চিনাক্ত হোৱা ব্যক্তি নাছিল আৰু তেওঁ বেদমনি মিশ্ৰক চিনাক্ত কৰিছিল।

২৩. উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিতৰ্কিত ৰায়ৰ ওপৰত আমাৰ অধিক আলোচনা কৰা প্ৰয়োজন নাই, কিয়নো আমি বিশ্বাস কৰোঁ যে ইয়াক বাতিল কৰা উচিত আৰু বিষয়টো পুনৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে ভালেদৰে বিবেচনা কৰা উচিত। এই পৰিস্থিতিত, আমি উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিতৰ্কিত ৰায় বাতিল কৰিলোঁ আৰু বিষয়টো উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ পুনৰ বিচাৰৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰিলোঁ, যিয়ে পুনৰ সম্পূৰ্ণ প্ৰমাণ আৰু নথিপত্ৰসমূহক সঠিকভাৱে বিবেচনা কৰি তাৰপাছত ৰায় প্ৰদান কৰিব। যিহেতু বিষয়টো ১৯৯৬ চনৰ ঘটনাৰ সৈতে সম্পৰ্কিত, আমি উচ্চ ন্যায়ালয়ক আহ্বান জনাইছো যেন এই আপীল যথাসম্ভৱ সোনকালে নিস্পত্তি কৰিব পাৰে।

২৪. এই ৰায়ত কৰা যিকোনো মন্তব্যই উচ্চ ন্যায়ালয়ক আপীলৰ সিদ্ধান্ত লোৱাৰ সময়ত প্ৰভাৱিত নকৰিব ।

২৫. সেই অনুসৰি এই আপীল মঞ্জুৰ কৰা হৈছে। উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ বিতৰ্কিত ৰায় বাতিল কৰা হৈছে আৰু বিষয়টো পুনৰ সিদ্ধান্তৰ বাবে উচ্চ ন্যায়ালয়লৈ প্ৰেৰণ কৰা হৈছে।

আপীল মঞ্জুৰ কৰা হল ।

DISCLAIMER

"The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation".

(“স্থানীয় ভাষালৈ অনুদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাবে অন্য ক্ষেত্ৰত অনুদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ’ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বিবেচিত হ’ব।”)